

МИКОЛА ГОГОЛЬ

ЗАЧАРОВАНЕ МІСЦЕ

НАША КНИГА

Микола Васильович Гоголь

Зачароване місце

Билиця, розповідана дяком ***ської церкви

Переклад Лесі Українки

Їй же богу, надокучило вже розказувать! Та що ви думаєте? Ісправді обридло: розказуй та й розказуй — і одчепитись не можна! Ну, добре, я розкажу, тільки вже, їй-богу, в остатній раз!

Егеж, от ви балакали про те, що чоловік може перемогти тую, не тут згадуючи, нечисту силу. Воно, звичайно, так, себто, коли поміркувати добре, бувають на світі всякі пригоди... одначе, не кажіть сього: схоче заморочить диявольська сила, то заморочить, їй-богу, заморочить! От послушайте. Нас всіх у батька було четверо; я тоді був ще зовсім дурень — звісно, було всього років з одинадцять; от неначе зараз пам'ятаю, що якось поліз рачки та став брехати по-собачому, а батько посварились на мене, покивали головою та й кажуть: «Ой, Хомо, Хомо! тебе вже от женити пора, а ти дурієш, як те молоде лоша!»

Дід був ще тоді живий і, нехай йому легенько згадається на тім світі, на ноги був доволі міцний. Було задумає... е, та що ж так розказувать?! Один цілу годину вигрібав жар на люльку, другий побіг чогось за комору. Що ж справді! — сказать би хто неволив, а то ж самі намоглись. Коли слухать, то слухать!

Батько ще з ранньої весни повезли тютюн у Крим продавати — не пам'ятаю тільки, дві чи три хури навантажили; тютюн був тоді в ціні. З собою взяли брата мого, так років три йому було, — бачите, щоб привчивсь зарані чумакувати. Ми й zostались ото:

дід, мати, я, брат та ще брат. Дід засіяв баштан, саме при шляху, та й жити перебравсь у курінь; взяв він і нас до себе — ганяти горобців та сорок на баштані. Для нас се було, не можна сказать, щоб погано: було за цілісінський день стільки наїшся тих огірків, динь, ріпи, цибулі, гороху, що в животі, їй-богу, неначе півні кукурікають! Ну, воно ж зате і користь велика: проїжджачі товчуться шляхом, кожному заманеться поласувати кавуном чи динею; а з близьких хуторів було нанесуть на обмін курей, яєць, індиків... Добре було життя!

Отже ж, дідові більш усього було втішно те, що чумаків було проїде щодня возів з п'ятдесят. Народ, знаєте, бувалий, почне розказувати — то тільки слухай; а дідові се все одно, що голодному галушки. Інший раз було зустрінеться з давніми знакомими (діда вже всяк знав), — то вже самі здорові знаєте, що буває, коли зберуться старі: та-ра-ра, та-ра-ра, отоді та отоді, таке-то та таке було... Ну, і почнуть — згадають бог зна колишне!

Раз якось — ну от, справді, неначе тепер діялось, — сонце вже повернуло на захід, дід ходив по баштану та скидав лист з кавунів (бачте, понакривані були, щоб не попеклись на сонці).

Коли я глянув та й кажу братові: «Дивись, Остапе, он чумаки їдуть!»

«Де чумаки?» — мовив дід, зводячись; він саме значив велику диню, щоб часом хлопці не з'їли.

Шляхом їхало возів шість. Попереду йшов пристаркуватий чумак, уже з сивими вусами. Не дійшовши ступнів, як би вам сказать, може, з десяток, він спинивсь та до діда:

«Здоров, Максиме! от дав бог побачитись!» Дід прижмурився, пізнав. «А, здоров! здоров! звідки бог несе? І Болячка тут? Здоров, здоров, брате! Що за дідько! та тут усі: і Печериця! і Ковелик! і Стецько! Здоров!» — «А, га, га!., го, го!...» і почали цілуватись!